

Dagtilbuddets navn	Bredalsparken
Tilsynsførende konsulent	Ulla Kaasgaard
Dato tilsynsbesøg	21-03-2018
Dato tilsynssamtale	18-04-2018
Deltager tilsynssamtale	Mette Rohde, leder Jeanne Freno, bestyrelsesformand Ann Andreasen, pædagog
Dato kvalitetssamtale	16-05-2018

Konklusion (*offentliggøres på dagtilbuddets hjemmeside*)

Bredalsparkens børnehave har været udfordret på flere parametre i de sidste 2 år (bl.a. lederskift og økonomi), og det fordrer, at der skal ske en forandring. Både leder og konsulent vurderer, at der er behov for markante ændringer for at imødekomme krav fra både lovgivning og Hvidovre Kommune, som bl.a. betyder at pædagogik, organisering og struktur skal redefineres. Det er aftalt, at Bredalsparken skal formulere en ny læreplan, som opfylder den styrkede læreplan, der vedtages nationalt juni 2018. Der vil på den baggrund være et opfølgende tilsyn ultimo 2018.

Bredalsparkens børnehave har 3 børnehavegrupper og har hidtil arbejdet fortrinsvis stuevis. De er i 2018 startet op med at lave flere aldersopdelte aktiviteter på tværs af stuerne. Og den organisering sammen med et øget fokus på fælles mål og planlægning for hele huset, skal styrkes i de kommende måneder. En bedre udnyttelse af de tilstedeværende ressourcer vil kunne løfte både faglighed og trivsel i forhold til både børn, voksne og det pædagogiske arbejde.

I Bredalsparken foregår der relevante pædagogiske aktiviteter på dagen, og der er en god opmærksomhed på børnene. Det er tydeligt, at når Bredalsparken har et klart mål med aktiviteten og de voksne har fået koordineret opgaverne mellem sig, så er der ro på børnene, og de er i gang med leg eller aktivitet.

Der er udviklingspotentiale i få planlagt dagen på forhånd, og organiseret alle opgaver, så ressourcer bliver brugt på bedst mulig måde, og der bliver mulighed for at have aktiviteter/lege, hvor de voksne kan være nærværende.

Børnene trives helt overordnet fint. Bredalsparken har opmærksomhed på kommunikation, både mellem børnene og børn/voksne. Den anerkendende tilgang er central i at skabe gode læringsmiljøer, og en beskrivelse af hvordan Bredalsparken arbejder med det, skal indgå i den kommende læreplan.

Bredalsparken har opmærksomhed på forældresamarbejdet, og bruger tid på den daglige dialog i både aflevering og afhentning. De kan med fordel få beskrevet deres forældresamarbejde, så det ligesom de pædagogiske mål er fælles for hele børnehaven.

Der er fokus på sprogmiljøet i Bredalsparken, og der samarbejdes tæt med logopæd, om de børn som har særlige udfordringer. Børnene kommunikerer på forskellig måde, og er ikke tilbageholdende, og det er vigtigt fortsat at understøtte det. Det vil derfor være en vigtig del af den kommende læreplan at få beskrevet det sproglige læringsmiljø i Bredalsparken.

Dagtilbuddets skriftligt materiale

foreligger

- a. Læreplan -----
 - o herunder digital dannelse (medielæringsstrategi)-----
- b. Mad- og måltidspolitik -----
- c. Tabulex (forældrekommunikation), f.eks.
 - o Ugeplan -----
 - o Fora -----
 - o Nyhedsbrev -----
 - o Andet beskeder
- d. Trivselsvurderinger (TOPI)-----
- e. Sprogvurderinger-----
- f. Eventuelt andet skriftligt materiale
 - o Bevægelsespolitik (dagtilbud med idrætscertificering)-----
 - o Beskrivelser af arbejdet med bæredygtighed -----
 - o Andet Klik for at skrive tekst

Bredalsparken har fået en anden leder april 2017 efter et stykke tid uden ledelse. Der er behov for at lave ny læreplan, da den gamle er ikke revideret i lang tid. Der er aftalt med pædagogisk konsulent at selve skrivearbejdet med læreplanen går i gang umiddelbart efter den nye dagtilbudslov med styrket læreplan vedtages juni 2018.

I den beskrivelse skal der samtidig formuleres, hvordan der arbejdes med digital dannelse og måltidspædagogik.

Tilsynssamtale

Dialog om fokuspunkter og observationsbesøg.

1. Pædagogik

Den pædagogiske konsulent fortæller om morgenen, hvor der opleves en god modtagelse af børn og forældre. Der er opmærksomhed på børnene, at de får en god aflevering og alle børn bliver set.

Den pædagogiske konsulent oplever god pædagogik i situationer hvor den voksne er nærværende f.eks. en byggeleg. Når den voksne kan være fokuseret i en aktivitet/leg, er der rigtig god mulighed for at understøtte sprog, kognitiv udvikling, forståelse af sammenhæng, og ikke mindst skabe fællesskaber mellem børnene. Det er samtidig en god mulighed for at gribe de muligheder der præcis opstår for de børn som har det svært. Det er ikke muligt at se de børn, når pædagogen skal koncentrere sig om flere opgaver på en gang.

Den pædagogiske konsulent opfordrer til at organisere dagen, således der hele tiden er mindst et tilbud hvor der er en nærværende voksen.

I Bredalsparken arbejdes der i øjeblikket med en ugeplan, hvor der indgår to formiddage hvor der er planlagte aktiviteter i 3 aldersopdelte grupper. Aktiviteten skulle starte op kl. 9.30. På dagen gik der op til 15 minutter før alle var på plads, og det oplevedes som om der ikke var en klar planlægning for dagen som er tydelig for alle voksne. Børnene virkede klar over hvilke børn de skulle være sammen med, men ikke at hvad de præcist skulle lave. Børnene var gode til at vente til alle var klar, og de blev siddende i ventetiden. De voksne endte med at synge sange og fortælle en historie med fagter, og efterfølgende spørgsmål. Selve indholdet var rigtig fint med sprogstimulering som mål. Børnenes læring og engagement kan dog optimeres rigtig meget ved at der er en klar planlægning, både ift. hvad der skal ske og hvem der gør hvad. Vi taler om hvor vigtigt det er med forberedelse, at børnene ved hvad der skal ske, og hvilke rammer er der for aktiviteten. Nogle børn sad med ryggen til den voksne der viste fagter og fortalte historier, og det blev oplevet af konsulenten som bremsende for engagement og deltagelsen fra børnenes side. Bredalsparken fortæller at de altid sidder i rundkreds når de bruger den historie som indhold.

Konsulenten oplever, det er rigtig godt med de aldersopdelte aktiviteter og giver et eksempel med den aktivitet storebørnsgruppen lavede. Børnene var ret koncentrerede og engagerede. Den måde aktiviteten skal foregå kan målrettes de skoleparate børn.

Vi taler om at børnenes engagement og deltagelse øges når der er sat en tydelig ramme for hvad de skal.

I samme aktivitet oplever konsulenten at et barn, der har brug for en voksen i den aktivitet sidder for sig selv (med den voksne) i den ene ende af et stort bord, og det opleves som ekskluderende og stigmatiserende. Vi taler om, at det kan være bevidst valg ud fra pædagogiske overvejelser.

Vi taler om legepladsen efter frokost. Det er en tid, hvor der den første del kun er to voksne ude pga. møder/pauser, og der er ikke de samme muligheder som når der er flere voksne ude. Børnene leger ofte selv i den periode, men konsulenten har også observeret børn som har sværere ved at komme med i leg/lege selv. Vi taler om at det også er vigtigt at få talt hvilke rammer og hvilken pædagogik der skal være på legepladsen. Hvordan sikrer Bredalsparken, at de børn der har brug for mere voksenstøtte i den sammenhæng får det, når rammerne er f.eks. 2 voksne. Vi taler også om at tilbyde voksenstyret aktivitet når der er flere voksne, hvilket forældrerepræsentanten oplever der er.

Konsulenten fortæller om observation af eftermiddagsfrugten, hvor der bliver talt om hvordan børnene har hjulpet hinanden, og hvordan de voksne støtter børnene ved f.eks. at sige "jeg så du hjalp XX ude på legepladsen". Konsulenten oplever det som et eksempel på god pædagogik, hvor pædagogen hjælper de børn der kan have svært ved at finde ud af hvad de skal sige eller bare har svært ved at sige noget i en forsamling, med en anerkendende tilgang.

Konsulenten fortæller om eftermiddagens aktiviteter, hvor der igen opleves at det fungerer rigtig godt når pædagogen kan være nærværende i en aktivitet med børnene. Vi taler om at det også er vigtigt at skabe rum for børnenes initiativer og deres behov for bare at lege. Konsulenten opfordrer til at der i den forbindelse tænkes som et helt hus, og børnene ved så at f.eks. kan der leges på Månestuen og Solstuen, og på Stjernestuen er der tilbud om voksenstyrede aktiviteter. I den forbindelse skal der fordeles opgaver mellem pædagogerne, så der er en eller to der kan hjælpe børnene der leger, sige farvel og give beskeder til forældre mm.

Konsulenten oplever at Bredalsparken virker som et imødekomende sted for forældre. Der er smil, og bliver sagt goddag og farvel. Der er tid til småsnakke med forældre ved afhentning. Der mærkes ikke at det er tæt på lukketid. Der er åben for både leg og aktivitet på hele stuen. Det er også det Jeanne, bestyrelsesformanden oplever. Vi taler om at Bredalsparken er god til forældresamarbejdet, og at det fungerer godt for børnene som er der sidst på dagen. Det er også vigtigt at få formuleret hvilke værdier og hvilken praksis der er, selvom det fungerer godt. Også for at blive bevidste om hvad man gør som virker.

2. Trivsel

Konsulenten oplever generelt at de voksne har opmærksomhed på børnene, hvis de f.eks. har brug for hjælp eller har brug for en krammer. Konsulenten oplever at de voksne er omsorgsfulde.

På observationsdagen oplevede konsulenten en del sssh og nej nej, samt en del irettesættelser, og oplevede også at børnene spejlede denne tone overfor hinanden. Bredalsparken har ikke helt samme opfattelse. Vi taler om at Bredalsparken kan bruge konsulentens observation som udgangspunkt for en refleksion over kommunikationen, barn/barn og voksen/barn. Mette fortæller, der har været oplæg om systemisk tænkning på et personalemøde i denne uge, som har været inspirerende netop med henblik på den anerkendende tilgang.

Vi taler om, at der muligvis kan være mere irettesættende kommunikation i de rutiner og aktiviteter, hvor børnene ikke er blevet forberedt godt nok, og når de voksne ikke har planlagt/aftalt, hvad der skal ske og hvorfor.

Bredalsparken fortæller, at institutionen er i gang med at skulle bygge og formulere pædagogik og struktur op fra bunden. Vi taler om vigtigheden i at være enige i medarbejdergruppen. I Bredalsparkens situation vil det være nødvendigt at prioritere, hvad der skal tales om først. Konsulenten peger på at det samtidig fordrer at nogle rammer besluttet og følges loyalt af alle voksne, uden at de er diskuteret først, for ikke at fortsætte en uens tilgang til pædagogik i et så lille hus som Bredalsparken.

Bredalsparken peger selv på, de skal have snakket regler igennem. At de har behov for at få indarbejdet rutiner og få en mere fælles pædagogik.

3. Sprog

Konsulentens oplevelse er at børnene taler med hinanden, og de vil gerne fortælle noget til de voksne. De børn der umiddelbart ikke bruger så mange ord, forsøger at kommunikere både til børn og voksne med kropssprog, fagter o.lign. Der er forskel på hvor meget sprog børnene bruger og forstår, og Bredalsparken har en børnegruppe som kræver et godt sprogmiljø.

Både Jeanne og Bredalsparken har selv et indtryk af at der er et godt sprogmiljø, og der arbejdes kontinuerligt med sprog, både i hverdagen og i tilrettelagte aktiviteter. Ann fortæller at de læser ofte bøger for børnene i samlinger o.lign. De bruger flere metoder og har erfaring for at det virker godt med arbejdsmåder fra dialogisk læsning også i større grupper. De har erfaring med, at de mindste spejler sig i de større børn ved læsning,

Konsulenten oplever ikke entydigt et fokus på sprog i hverdagen, f.eks. at det er tydeligt at der anvendes "5 turtagninger" (fra de 10 sprogstrategier). Konsulenten oplever dog samtidig at børnene bruger meget sprog i Bredalsparken, så der er noget der fungerer. Vi taler om at det kan være givtigt for Bredalsparken at få tydeliggjort hvordan der præcis arbejdes med sprog i Bredalsparken, f.eks. hvilke sprogstrategier anvendes, hvordan sprogstimuleres i det generelle miljø?

4. Indretning

Jeanne fortæller at der i bestyrelsen er en legepladsarkitekt, som har udtrykt at legeværdien på legepladsen i Bredalsparken er fin.

Konsulenten oplever også legepladsen med forskellige udfordringer motorisk. At der er små kroge hvor børnene kan lege uforstyrret. Det er to sandkasser, som altid er en tiltrækning hos børnene. Dog er kassen til sandkasselegetøj langt fra sandkasserne, og børnene skal gå på det stykke hvor der også kører cykler.

Vi snakker om legetøj, tudser og papir i børnehøjde. Mette forklarer at der, i de perioder hvor der bliver brugt meget papir, er en strategi for at papiret sættes så højt så børnene skal bede om det. Vi taler om legezoner, hvor børnene kan lege uforstyrret og kan blive inspireret til leg. Bredalsparken oplever selv at der mulighed for uforstyrret leg både ude og inde. Vi snakker om afsætningsplads til konstruktionslegetøj mm, så børnene kan bygge videre på. Bredalsparken fortæller at det er der prioriteret plads til. Vi taler om at bøger er i børnehøjde men ikke nødvendigvis i nærheden af et sted hvor børnene kan sætte sig uforstyrret og kigge i bøgerne.

Bredalsparken oplever selv at de har tænkt indretning ind til dels, men at det bestemt er et punkt også at kigge på. Også at tænke indretning mere helhedsorienteret, og ikke stuevis.

Konsulenten påpeger at der er et rigtig godt rum, som bruges til rytmik og motorik (og Mindfulness). Bredalsparken fortæller at det benyttes af en bevægelsespædagog en gang om ugen. Konsulenten opfordrer til at rummet udnyttes hele tiden, hvilket det slet ikke var tilfældet på observationsdagen.

5. Organisering

Konsulenten oplevede på observationsdagen, at nogle børn om morgenen skulle bryde en god leg op for at gå på en anden stue. Konsulenten opfordrer til at også denne tid på dagen er tilrettelagt, så der er aftalt hvordan det skal foregå for børnene, hvordan skal stuerne åbne ift. at der møder flere børn og voksne ind. Bredalsparken fortæller at der er lidt forskellige holdninger til hvornår hvilke børn skal gå på egen stue, men at der deles op mellem kl. 8-8.30, alt efter hvor mange børn der er. Børnene har et valg om de vil blive på den stue der har åbnet, eller de vil hen på deres egen stue.

Vi taler en del om at organisere hele dagen fælles, så der er mulighed for at skabe de nærværende situationer.

Også praktiske opgaver er vigtigt at få organiseret fælles. Konsulenten oplevede på observationsdagen, at en pædagog måtte hente papir til toilettet midt i forberedelserne til

frokosten. Vi taler om at det er uhensigtsmæssigt forbrug af ressourcer, hvis flere går i kælderens og henter papir til eget toilet.

Konsulentene oplevede på observationsdagen, at det ikke var tydeligt for alle voksne, hvem der skulle være hvor. Vi taler om at der forefindes et skema, men at der skal arbejdes med at de aftaler bliver overholdt af alle.

På observationsdagen fortalte en stue at de arbejder med to temaer i marts, men det gør de øvrige stuer ikke. Mette fortæller at alle arbejder med temaer. Det kan være forskellige temaer, men alle har arbejdet med temaet Forår de sidste måneder. Konsulentene påpeger at det ikke giver mening at arbejde med forskellige temaer i et så lille et hus.

Vi taler om at det er vigtigt med en fælles planlægning af både temaer og pædagogik. Det giver mening for børnene at de oplever noget fælles som de kan tale om, og som alle voksne kan tale med dem om. Vi taler meget om at fælles planlægning giver mulighed for at udnytte både personaleressourcer og fysiske rammer meget bedre. Tydelig fælles pædagogik i rutiner giver børnene tryghed, genkendelighed og overskuelighed, og det profiterer alle børn af. Det giver også energi at løfte sammen i stedet for 3 separate stuer.

Fokuspunkter dagtilbud

Fælles pædagogik

Systematisere pædagogik, møder, planlægning, praktiske opgaver, herunder introduktion og forberedelse for børnene

Arbejdet med læreplan påbegyndes efterår 2018, kombineres med at definere fælles pædagogik

Processen med forandring og bygge pædagogik og rutiner op fra grunden

Fokuspunkter konsulent

Fælles pædagogik i hele huset, fælles planlægning og fælles struktur

Opmærksomhed på den anerkendende tilgang, pædagogisk konsulent oplever at der er behov for at sætte fokus på hvordan kommunikationen er i Bredalsparken, både barn/barn og voksen/barn

Ny læreplan formuleres

Opfølgning

Opfølgende tilsyn om ca ½ år, senest 1. december 2018.

- Beskrivelse af læreplanen er i gang, med henblik på færdiggørelse 1. januar 2019
- Klare pædagogiske mål som opleves fælles for hele Bredalsparken
- Struktur og planlægning opleves som fælles for hele Bredalsparken

Bilag 1

Dagtilbuddets egen beskrivelse

1. Læreplaner / læringsmiljøer

Hvordan organiserer I arbejdet med læreplaner og læringsmiljøer, herunder hvordan tilrettelægger I ...

• ... refleksioner?

Vores struktur i forhold til møder er følgende:

- Stuemøder. Stuens personale og evt. leder deltager. På møderne planlægges og reflekteres hvilke tiltag der er nødvendige, både for mindre/større grupper og for det enkelte barn. Der reflekteres over effekten af de tiltag der er gennemført, planlægges nye og tilrettes.
- Mandagsmøder. På mandagsmøderne deltager personalet på skift. To er sammen med børnene på legepladsen og en har sovebørn. Lederen deltager og skriver referat. Mødernes formål er at planlægge, reflektere og justere de tiltag der er besluttet for ugeplanen for de aldersopdelte aktiviteter.
- Personalemøder. På personalemøderne hvor alle deltager kan emner tages op i forhold til læreplaner og læringsmiljøer.
- Personaledage. På sidste personaledag blev den nuværende struktur med aldersopdelte grupper på tværs af huset 2 gange om ugen vedtaget. Vi havde dialoger om behov både for grupperne, det enkelte barn og de børn der har særlige behov. Temaet for de enkelte dage blev besluttet i fællesskab og ser således ud:

- Mandag: Mindfulness på de enkelte stuer.
- Tirsdag: Udedag/turdag i aldersopdelte grupper på tværs af huset.
- Onsdag: Sprogstimulering i aldersopdelte grupper på tværs af huset.
- Torsdag: Krop og hop. Vores motorikpædagog kommer. Resten af huset arbejder med krop eller motorik.
- Fredag: Kreadag på de enkelte stuer.
 - På personaledagen blev der planlagt for hver enkelt gruppe hvad der skulle laves og beskrevet hvorfor.

• ... arbejdet med mål for børnenes læring?

Vi arbejder med at analyserer både den enkelte og gruppens behov. Vi arbejder f.eks. med hvordan vi organiserer læringsmiljøerne, hvordan vi opdeler børnene og hvilken struktur det kræver.

I praksis arbejder vi med hvordan vi strukturerer beskæftigelsen på stuen, så vi tilgodeser både behovene for de børn der har brug for ro og fordybelse og for de børn som skal udfordres på anden vis. Hvis vi f.eks. bliver opmærksomme på at børnene har svært ved at tælle, indgår "tælleri" i mange af de ting vi gør: Hvor mange skridt er der ud til wc'et, hvor mange børn sidder der ved bordet m.m.

Målene for det enkelte barn eller gruppen planlægges ind i de daglige rutiner. Hvis målet for et barn er at kunne tage sit tøj af og på, arbejder vi med at guide barnet når vi skal ind og ud af legepladsen, hvis barnet leger med udklædningstøj m.m. Hvis målet er at barnet har brug for fokus på de sociale kompetencer, kan det f.eks. være at vi sammensætter grupper i forbindelse med beskæftigelse, hvor vi er opmærksomme på hvordan barnet agerer og sætter ind hvor det er nødvendigt.

Arbejdet med børns læring sker også i samarbejde med forældrene. Vi taler med forældrene om hvad vi ser og hvordan de oplever det der hjemme. I fællesskab lægger vi en strategi for hvordan vi kan støtte barnet udvikling.

- **... evalueringer?**

Vi evaluerer i de fora der er beskrevet tidligere.

Klik eller tryk her for at skrive tekst.

Hvordan sikrer I, at personale har ejerskab på læreplanerne og at de omsætter dem...

- **... i planlagte aktiviteter**

Den nye struktur vi har indført betyder, at alle har ejerskab af de læreplaner vi lige nu arbejder med. Alle skal sammen med en anden kollega planlægge forløb for den gruppe børn de er sammen med.

De dage der ikke er aldersopdelt, er det personalet på den enkelte stue der skal planlægge aktiviteterne. Det planlægges via daglig dialog og på stuemøderne.

Vi er i en opstartsfasen i den nye struktur hvor vi hen af vejen finder ud af, hvilke behov grupperne har og det der af følgende behov for planlægning. Personalet har stor erfaring og er gode til at hive beskæftigelse frem, som de tidligere har arbejdet med og som kan igangsættes, indtil planlægningen er helt på plads.

- **... i hverdagsaktiviteter**

I hverdagsaktiviteterne f.eks. når der spises eller laves almindelig beskæftigelse på stuerne, er læreplanerne med som en naturlig del af arbejdet. Hvis vi læser en bog taler vi om det bogen handler om f.eks. dyr, sociale kompetencer eller natur. Vi arbejder meget med sprog som en naturlig del af hverdagen og de sociale kompetencer er altid i spil, fordi vi gerne tilrettelægger miljøer, hvor børnene kan lære at tage hensyn til og passe på hinanden. Ligeledes har vi meget fokus på at børnene får redskaber til at klare deres konflikter selv.

I hverdagsaktiviteterne gribes nuet og der tages udgangspunkt i børnenes aktuelle status. Børnene er placeret når der spises, med et pædagogisk argument i forhold til hvem de har det godt sammen med og med hensigten på at der opnås ro på stuen omkring måltidet m.m. Ligeledes er placeringen af personalet når der spises, planlagt ud fra børnegruppens behov og hvem der mest har brug for voksenstøtte.

Klik eller tryk her for at skrive tekst.

Hvordan arbejder I med børnemiljø og sikrer, at I inddrager børneperspektiv?

Vores grupperum indrettes efter behov. Dvs. at når børnegruppen ændrer sig, forandres indretning og legetøj efter hvad børnenes alder og behov tilskynder. Hvis der f.eks. går en stor gruppe drenge ud 1. maj som bliver afløst af en stor pige-gruppe, ændres indretningen som med drengene krævede legetøj der efterfølgende ikke appellerer til pigerne der starter. Vi har begrænsede ressourcer til dette, men personalet er gode til at få meget ud af lidt og der tages ofte midler i anvendelse, som er alternative.

Vi forsøger at indrette så der både er rum til udfoldelser og til ro og fordybelse.

Hvis der med dette spørgsmål menes hvordan vi arbejder med børnenes indbyrdes miljø og det enkelte barns perspektiv, så arbejder vi på mange niveauer. De børn som har brug for social inklusion arbejder vi med at inddrage i forskellige grupper, sætter dem sammen med andre børn som er relevante. Når man arbejder med inklusion kan man ligeledes arbejde med selektiv eksklusion. Dvs. at er der for mange konflikter i garderoben når børnene skal på legepladsen, fordi et enkelt barn har svært ved denne kontekst, kan vi godt vælge at sætte barnet alene eller sammen med enkelte børn på stuen med en ipad. På den måde undgår barnet at få en negativ oplevelse i garderoben og kan endog opleve et privilegie ved at få lov at spille ipad og de andre børn får ikke opbygget et negativt billede af barnet.

2. Sprogindsats

Hvordan arbejder I med sprogstrategier i den pædagogiske arbejde?

Arbejdet med sprog er en stor del af det daglige arbejde i børnehaven. Sprogstimuleringen foregår i meget af det vi går og gør hver dag. Vi er meget beviste om at tænke sprogindsats ind i mange forskellige kontekster, f.eks. i almindelige samtaler med børnene, i samlinger, dagligdagsrutiner m.m.. Personalet har fokus på udtalelser af sætninger, hvor vi er tydelige og på hvor lange de er. Vi spiller spil hvor sprogstimulering er en naturlig del af spillet: Billedlotteri, vendespil m.m.. Vi synger og øver rim og remser. Når vi læser for børnene er det ofte med den dialogiske læsning som metode. Lægger vi puslespil med børnene er dialogen en vigtig del af det. Nogen gange taler vi om bogstaverne og deres lyde, bruger dem til udtalelse af børnenes egne navne og gør børnene beviste om hvilket bogstav deres navn starter med og senere hvilke bogstaver der er i hele deres navn.

De børn som kræver særlig sprogindsats indtænker vi ligeledes i dagligdagen og bruger de muligheder der er i dette. Vi spiller f.eks. spil eller billedlotteri hvor barnet øver de vanskeligheder der er, vi klapper stavelser, leger med ordene og i øvrigt bruger de vejledninger og materiale vi har fået af vores logopæd m.m.

3. Overgange

Hvordan tilrettelægger I børnenes overgangene? (eksempelvis, hvornår afholder I introsamtaler, mm)

- **Fra hjem til dagtilbud**
Vi tilbyder samtaler når børnene har gået i institutionen i ca. 3 måneder, eller efter behov.
- **Interne overgange, eksempelvis mellem vuggestue og børnehave**
Der afholdes overleveringssamtaler når vi oplever et behov for disse.
- **Eksterne overgange, eksempelvis til eller fra et andet dagtilbud**
Der afholdes overleveringssamtaler når vi oplever et behov for disse. Når børnene skal overgå til skole og sfo, har vi overleveringssamtaler med skolerne. Er det børn med særlige behov afholdes der ofte flere samtaler.

Hvor mange børn blev skoleudsat i det igangværende skoleår?

1

Er der kommet børn tilbage, der var startet op i skole?

Nej

4. Inklusionsmidler

Hvordan arbejder I med de inklusionsmidler, som I har fået tildelt?

Da 2017 var et år hvor institutionens økonomi var meget betrængt af meget lavt børnetal samt udbetaling af feriepenge til fratrådte medarbejdere, samt langtidssygdom, blev midlerne brugt som en del af budgettet.

5. Fysiske rammer

Hvordan udnytter og inddrager I jeres fysiske rammer i det pædagogiske arbejde?

Vi er gode til at udnytte hver en m² vi har. Børnene bruger garderoberne som ekstra rum, og der er mulighed for at trække gardiner for, så børnene har en følelse af at være "alene". På gangen bygges der med klodser, depoterne bruges som rum hvor børnene kan være uden voksne. "Hopperen" bruges til at børnene sover der/vi har besøg af en rytmikpædagog/der holdes fester og diskotek/ mindfulness m.m. På legepladsen laves der bål hvor vi laver mad, vi tager aktiviteterne med ud om sommeren og et evigt fokus på motorisk udvikling og sociale kompetencer. Da stuerne har to rum er der mulighed for at arbejde både med ro og fordybelse, samtidig med at andre i det andet rum kan arbejde med andre kompetencer.

6. Forældresamarbejde

Hvordan sikrer I, at samtlige forældre oplever et godt forældresamarbejde?

En meget fast kultur i børnehaven er at vi hilser på alle der kommer ind af døren, vi er imødekomende, tilgængelige og har tid til at lytte. Vi er gode til at skabe en stemning, som af forældrene betegnes som god og nærværende.

Vi inddrager gerne eksterne partnere hvis børn eller forældre har brug for assistance og det er vigtigt for os at sprede holdningen til, at dem vi hidkalder (f.eks. psykolog, logopæd eller andre) er ressourcer som vi har stor gavn af og som vi kan få stor hjælp fra.

Vi arbejder på at forældrene skal være ligeværdige partnere, som vi skal samarbejde med for at skabe de bedste betingelser for børnene.

Vi har fokus på et højt informationsniveau og giver os tid til at fortælle små oplevelser fra dagens løb, når børnene bliver hentet.

Hvis forældrene søger rådgivning og vejledning, stiller vi os gerne til rådighed med faglig viden og erfaringer.

Hvordan indgår forældretilfredshedsundersøgelsen i jeres arbejde med forældrene?

Da tilfredshedsundersøgelsen er under udarbejdelse nu og jeg som leder først er startet i april, er dette endnu ikke et redskab vi har brugt.

På forældremødet i efteråret 2017 lavede vi en børnemiljøundersøgelse, som gav et billede af forældrenes holdning til børnenes fysiske og psykiske miljø. Mange gav udtryk for at de var rigtig glade for at have deres børn i børnehaven, også selv om der er slidt og der trænger til vedligeholdelse. Årsagen var nærværet, den gode stemning og fordi vi altid har tid til at tale med dem og give dem billeder af hvad børnene har lavet. På mødet kom der også bud på hvordan vi i fællesskab kan forbedre det fysiske miljø, hvor forældrene gerne vil være en aktiv medspiller. Resultatet af denne undersøgelse blev efterfølgende lagt på tabulex.

I hvilke samarbejdsfora inddrager I forældrene – og hvordan fungerer det?

Vi har et godt og konstruktivt samarbejde med vores bestyrelse, som tager ansvar og er med til at løfte på mange områder. Møderne med bestyrelsen er konstruktive og i en god samarbejdsånd. Ved konkrete udfordringer er dialogen et vigtigt redskab, som betyder at samarbejdet er af en karakter hvor vi i fællesskab arbejder frem mod det mål vi sigter efter.

På forældremøderne taler vi om de store linjer for institutionen, tager emner op m.m.

På tabulex informeres forældrene om hvad der er af nye tiltag m.m. Vi forsøger at holde et højt informationsniveau som også gerne skal være en brik i forældrenes tilfredshed. Det kan godt være en udfordring af holde et højt informationsniveau, fordi vores forældre ikke altid får læst hvad der står på tabulex. Ligeledes kan det være svært at få informeret de forældre vi har, som ikke taler dansk eller som har udfordringer med dette. Nogen gange har vi via Google Translate oversat beskeder, ofte hænges beskederne op på informationstavlerne og andre gange siges det mundtligt.

Vi bruger ofte tolk til samtalerne med de forældre, hvor der er behov. Vi oplever at det er en udfordring at holde en samtale med en tolk, fordi det naturlige flow i en samtale vanskeliggøres. Ligeledes er tolkebistanden af svingende karakter, hvor vi nogen gange oplever tolke som er meget kompetente og andre gange ikke.

I forhold til børn med særlige udfordringer holder vi møder hvor de eksterne samarbejdspartnere inddrages. Det fungerer nogen gange og andre gange ikke og afhænger af mange ting, f.eks. hvor langt forældrene er i deres erkendelse, om de eksterne samarbejdspartnere kan nå ind til forældrene og naturligvis også forberedelsen til mødet. Nogle forældre giver udtryk for at de synes at der er rigtig mange møder, hvor der bliver talt om de samme ting i forskellige sammenhænge.

Hvordan omsætter I konkret viden og værktøjer fra ”Sammen om Barnet” og ”TOPI” i jeres forældresamarbejde?

Vi er først nu ved at implementerer TOPI og har brug for at der kommer en konsulent og hjælper med undervisningen, da vi kun er to der har været på kursus. Vi har en aftale om at der kommer en på personalemødet i april 2018.

Fornemmelsen er at det kommer til at tage tid før TOPI er implementeret og så alle har redskaber/metoder/processer inde under huden. At være sidste rul i Hvidovre er ligeledes udfordrende, fordi alle samarbejdspartnere forventer at vi har implementeret det og arbejder med TOPI som de institutioner der har gjort det i flere år.

7. Personale

Medarbejderudvikling

Hvordan arbejdes der med medarbejderudvikling?

Lige nu er der ikke så stort fokus på udvikling i form af uddannelse og kurser, da økonomien ikke er til det og fordi personalenormeringen er meget lav.

I forhold til at blive klædt på til TOPI bruges div. Møder hvor lederen vejleder, underviser og hjælper og på den måde skaber grundlag for at arbejde med systemet. Leder og en pædagog har deltaget i den kursusrække som Hvidovre Kommune har tilbudt, men da personalenormeringen er lav har det ikke været muligt at lade flere deltage. I april 2018 kommer en konsulent fra det firma der har været tilknyttet uddannelsen og skal hjælpe med at forankre TOPI.

Vi har på en personale dag i 2017 arbejdet med hvordan vi kan tilgodese de behov der er for at arbejde med læreplaner. Her er vi kommet frem til en struktur hvor vi arbejder på tværs af stuerne to gange om ugen, i en aldersopdelt struktur. Denne struktur er også tiltænkt som en måde hvor både børn og personale opnår kendskab til hinanden på tværs af huset og dermed nemmere kan rumme, hvis der sker forandringer. At arbejde på tvær af huset betyder også at man får kendskab til andre kollegers kompetencer og får mulighed for at spejle og kopiere.

Hvordan sikres der, at personalet har de fornødne kompetencer til at løse de opgaver, der skal løses?

Vores personale er hovedsageligt uddannede. Der er kun 2 medhjælpere ud af 9 ansatte. På den måde sikres et højt fagligt niveau som er meget vigtigt for os.

De nye tiltag der er implementeret i børnehaven, bliver instrueret på personalemøder, personale dage m.m. På den måde indsættes personalet i opgaverne.

Vi bliver vejledt af de eksterne samarbejdspartnere som vi har tilknyttet: Psykolog, logopæd, sundhedsplejerske, familierådgiver til specifikke opgaver. Vi har f.eks. haft familierådgiveren ude

og undervise os i Overgrebspakken, samt hvordan forvaltningen arbejder. Sundhedsplejersken har vi brugt til vejledning i børns seksuelle udvikling. Psykologen og talepædagogen bruger vi meget til vejledning omkring det enkelte barn. Netværksmøderne bruges både til individuelle sager men også til forhold som kan være af mere almen karakter.

Hvordan er vidensdeling organiseret?

Vi deler viden på alle vores møder. Vi har faste punkter i forhold til børne med særlige udfordringer på vores personalemøder. Ligeledes har vi et punkt på dagsorden hvor vi stiller spørgsmål til hinandens praksis. Der er ikke langt mellem stuerne og da vi arbejder på tværs af huset, ses vi ofte. Vi har en bog på kontoret hvor vi kan skrive ting i som er vigtige for alle at vide.

Hvordan organiserer I implementeringen af nye tiltag, f.eks. Sammen om Barnet og TOPI? (fx pædagogmøder, møder for samtlige medarbejdere, teammøder, stuemøder, mm.)

Vi har både brugt tid på implementeringen af TOPI på personalemøder, på mandagsmøder, stuemøder samt møder planlagt kun til dette.

Normering

Fordeling pædagogtimer – medhjælpertimer

<u>Pædagogtimer</u> <i>Antal timer (ikke antal medarbejdere), der varetages af uddannede pædagoger. Da ledere bliver lønnet af en anden konto, tæller lederens børnetimer ikke med.</i>	115 t. og 30 t. (pauuddannet)
<u>Medhjælpertimer</u> <i>Antal timer (ikke antal medarbejdere), der varetages af ikke pædagoguddannede medarbejdere (selvom medarbejderen kan have en anden uddannelse)</i>	67
<u>Pædagogstuderende</u> <i>Antal timer (ikke antal medarbejdere), der varetages af pædagogstuderende i de lønnede praktikperioder</i>	Klik eller tryk her for at skrive et tal

Følgende medarbejdere tæller **ikke** med i normeringen:

PAU-elever, pædagogstuderende i de ikke lønnede praktikperioder og medarbejdere i løntilskud

Er der PAU- elever i huset? Ja Nej

Hvilken betydning har det for jeres pædagogiske arbejde, at I har PAU-elever og/eller pædagogstuderende?

Klik eller tryk her for at skrive tekst.

Hvordan har personaleudskiftningen været, når I ser et år tilbage?

4 er holdt op, 5 er ansat.

8. Egen vurdering

Hvad er jeres egen vurdering af institutionen?

Vi har været igennem en meget turbulent tid med stor personaleudskiftning og langtidssygdom. Det har betydet at det i en længere periode har været svært at leve op til de pædagogiske målsætninger. Personalet har arbejdet meget hårdt på at yde den indsats der skal til, for at få institutionen på benene igen. Med mange nye ansatte i huset er der mange ting der skal genovervejes og mange ting der bliver forandret og det er det der bliver arbejdet for lige nu. Da ressourcerne er begrænset pga. et underskud i 2017 som skal afdrages på i 2018, kan det være svært at nå omkring og genoprette alle tingene på en gang. Vi arbejder på at skabe det fundament som skal være grundlaget for at den kultur, som vi ønsker i huset og som tager udgangspunkt både i det tidligere grundlag, samt det nye der er kommet til med det nyansatte personale. Vi er stolte af, at det trods den turbulente tid har lykket os at fastholde nogle af de værdier der kendetegner huset: Nærvær, imødekommenhed, humor, god stemning, dyb involvering i hvert enkelt barn og gør vores til at fastholde dette. Vi vil forsat gerne være et sted hvor der ude i byen tales om alt det gode der sker i børnehaven og de kompetencer vi besidder.

Vi har en hyggelig institution med et fagligt niveau, som er højt og som vi opnår gode resultater med. Vi har fokus på trivsel for det enkelte barn og deres forældre og gør vores til at de kommer videre fra vores børnehave, med kompetencer der gør dem livsduelige. Vi arbejder hver dag på at børnene skal udfordres og udvikles, samtidig med at de synes at det er dejligt og sjovt at gå i børnehave. Forældrene mødes med smil og med venlighed, som er grundlaget for at vi kan arbejde sammen om det der er bedst for deres børn.

På baggrund af denne vurdering, hvilke *pædagogiske fokuspunkter* vil I da pege på til jeres kommende pædagogiske tilsyn?

Vi vil gerne have at de nye tiltag f.eks. TOPI kommer til at blive et redskab, som vi ser som en ressource og som bliver implementeret. Vi har brug for at det kan slå rødder og at vi kan blive bedre til at anvende de metoder det foreskriver.

Vi skal med de nye læreplaner som forventes udmeldt i sommeren 2018 i gang med en proces, hvor vi skal tage stilling til hvordan de skal implementeres i vores institution.

Vi skal arbejde videre med hvordan vores nye struktur, med aldersopdeling på tværs af huset, kan understøtte behovet der er i huset.

Bilag 2

Konsulentens observationsbeskrivelse

I forbindelse med det pædagogiske tilsyn, besøger den tilsynsførende pædagogiske konsulent dagtilbuddet. Besøgets varighed varierer alt efter dagtilbuddets størrelse og organisering. Den pædagogiske konsulent foretager observationer i samtlige dagtilbuddets afdelinger.

Besøget har til formål, at skabe indblik i dagtilbuddenes pædagogiske praksis. Der er fokus på, hvorvidt dagtilbuddets skriftlige materiale, såsom læreplaner, dagtilbuddets egne beskrivelser (spørgeskema), mm., omsættes i praksis. For at sikre systematik og gennemsigtighed i tilsynsprocessen (uvildighed), fokuseres der ved besøget på de tegn, der er beskrevet under de enkelte overskrifter.

I nedenstående beskrivelse kan der indgå den pædagogiske konsulents refleksioner og anbefalinger (fremhævet med *kursiv*), som vil blive drøftet ved tilsynssamtalen.

Fokus for tilsynsbesøget

1. Pædagogik
2. Trivsel
3. Sprog
4. Indretning
5. Organisering

1. Pædagogik

Hvilke aktiviteter foregår der i børnehuset?

På observationsdagen:

Fælles åbning om morgenen

Aktiviteter på tværs, opdelt i alder, 3 grupper (planlagt på ugeskema)

Spisning

Legeplads efter spisning

Eftermiddagsfrugt

Eftermiddagsaktiviteter

Afhentning og fælles luk

Hvordan tænkes læring ind det planlagte, det spontane og rutinerne?

Nedenfor er beskrevet forskellige aktiviteter og rutiner, hvor der er observeret forskelligt læring også ift. de mål der er beskrevet for aktiviteten.

Fælles morgen:

Jeg ankommer ca kl. 7.30 hvor der er 7 børn og 2 voksne. Der er åbent på én stue. 2 børn tegner med inspiration fra Ipad. 2 børn leger med biler og parkeringshus i den ene halvdel af det lille rum, og 1 barn leger med dukker i den anden halvdel. 1 barn er ked af det i afleveringen og en voksen tager barnet på skødet. Efterhånden får den voksne barnet i gang med at lave puslespil. Et barn kigger ABC plakat med en voksen.

På et tidspunkt kommer en forælder og har beskeder til den voksne og der bliver lyttet til beskederne. Børn og forældre mødes med "godmorgen", der er øjenkontakt og barnets navn bliver sagt. Det opleves som meget imødekommende for både børn og forældre.

Efterhånden som der kommer børn forandres legegrupperne, og der bliver sat gang i en klippeaktivitet på børnenes initiativ.

Et barn forsøger at komme med i bil-legen, står og kigger ved siden af, blive ikke inviteret med og spørger ikke selv. Efter kort tid går barnet tilbage til at lege selv. Er kortvarigt i legene, ca 2 minutter, går indimellem til den voksne og får et kram.

På en stue foregår der en voksenstyret leg. Magnetbyggelegetøj er spredt ud på et stort bord. Der sidder en voksen og 3-4 børn omkring bordet. Der bliver talt rigtig meget, både mellem børnene og mellem børn-voksen. Barnet fra morgenen (som ikke kunne komme med i leg) går omkring på stuen og er ikke i gang med noget. Den voksne inviterer barnet med i byggelegen. Den voksne peger på hvad de andre børn har lavet og siger "du kan bygge en...". Barnet vil gerne lave en politibil. Den voksne siger "så skal vi finde nogle sider" og viser med fagter hvad sider er. Barnet siger ikke ord, men siger lyde. Den voksne imiterer lyden. Et andet barn kommer til. Den voksne "vil du gerne være med?", barnet nikker. Barnet vil også bygge en bil. Den voksne siger "så skal vi bruge firkanter", barnet finder firkanter. Et andet barn finder også firkanter. Den voksne siger "se XX hjælper dig med at finde firkanter".

Den voksne er nærværende i bygge aktiviteten. Bliver dog forstyrret af at skulle hjælpe andre børn som skal hjælp til en leg.

Det er tydeligt, at når den voksne er nærværende i børnenes aktivitet/leg kan den voksne spejle børnenes initiativer, gribe de børn som kan have det svært ved at fastholde sig selv i en aktivitet. I ovenstående eksempel er der megen forskellig læring: sprog, anerkendelse, kognitiv, finmotorik, fællesskab.

Overvejelser ift børn som har svært ved at komme med i leg: Lave aktiviteter hvor børnene lærer at lege, f.eks. at en voksen er med til at lege typiske rollelege. Sådan at børnene har noget de kan byde ind med i legen for at komme med.

Et barn siger "adr du piller bussemand". En voksne siger "husk at vi ikke siger adr her". Der er ikke en anvisning på, hvad barnet kan sige i stedet, eller hvad det gør ved det andet barn at det bliver sagt, eller lignende.

Ca kl. 9.25 siger en voksen "vi skal ud i de hersens grupper". Så går de voksne i gang med at finde ud af hvilke børn der skal hvorhen. Børnene virker som om de godt ved hvem de skal være sammen med. De voksne får sendt de børn afsted som skal være på de to andre stuer. Den voksne siger

"resten skal blive her, så skal vi finde ud af hvad vi skal lave". Et barn siger "hvorfor det?", der kommer ikke noget svar. Børnene sidder ved de tre borde, de voksne har forladt rummet (en hjælper et barn på gangen), børnene bliver siddende ved bordene, nogle snakker. Nogle børn kommer ind med en voksen, et barn virker ikke helt tryk ved situationen. En voksen spørger barnet "skal vi sætte os ved dette bord?" (et bord hvor der ikke sidder andre børn), barnet vil gerne sidde sammen med de andre børn i stedet. Børnene virker ikke som om de ved hvad der skal ske. Det er tilfældige sange der bliver valgt. Børnene får ikke en forberedelse på hvad der skal foregå. Der bliver fortalt en historie med fagter. Børnene er mere eller mindre aktive og engageret. Bagefter bliver historien gennemgået ved spørgsmål. Børnene svarer, ofte de samme 3-4 børn.

Konsulentens vurdering af læring: der foregår sporadisk læring. Det er tilfældigt, hvad der foregår, og hvordan det foregår. Der er gode intentioner både for valg af sange og historiefortællingen, men læringen kan optimeres, hvis de voksne ved, hvad de vil med den form de vælger. Overvejelser om rammer, eksempelvis hvordan skal børnene sidde, når der skal sprogstimuleres for 3-4 årige i en flok på 16 børn.

I den anden gruppe for 4-5 årige er der tegning af påskeæg, og da jeg kommer derind er nogle børn i gang med den aktivitet og andre børn leger.

Den sidste gruppe er for de 5-6 årige, storebørnsgruppen. Børnene sidder ved 3 borde. En voksen styrer aktiviteten. Den voksne sidder centralt så alle børnene kan se hende, dog skal nogle børn vende sig om. Alle børn er engagerede og aktive, de har opmærksomhed på det fælles (hos den voksne). Emnet er former og farver og at tælle. Den voksne har nogle konkrete der viser firkanter, rektangler, ovaler o.lign. Børnene har hver en tegning, og skal tælle hvor mange der er af de forskellige former og skal farvelægge tegningen. Det er forskelligt om børnene bare kan svare eller de skal række hånden op.

I slutningen af aktiviteten skal brikkerne ryddes op. Den voksne fortæller børnene hvordan det skal foregå. Børnene kommer op en af gangen og skal finde en bestemt brik som den voksne siger. De børn der har gjort det, bliver ukoncentrerede.

Den voksne slutter af med at sige at børnene næste gang skal øve sig i at række hånden op og lytte, da de ikke var særlig gode i dag.

Overvejelser: at rammerne for lignende aktiviteter er de samme øvebaner for børnene. Det er ikke kun den sidste måned børnene kan blive gode til at række hånden op og lytte, det skal tænkes ind i børnehavens øvrige grupper aktiviteter så det bliver en fortløbende læring. Også vigtigt at kompetencerne kan øves i forskellige sammenhænge og ikke kun i skolelignende rammer.

Placeringen af børnene er vigtig i en voksenstyret aktivitet. Et barn sad lidt for sig selv ved et stort bord. Barnet fik hjælp af en voksen tæt på sig. Nogle børn sad med ryggen til den voksne.

Legeplads efter frokost:

Børnene er fordelt over hele legepladsen, hvor der er plads til at klatre, cykle, lege i sandkasse, gyngesving, rutsje. Der er to voksne på legepladsen. Mange af børnene leger, nogle sammen, nogle for sig selv. Enkelte børn går lidt rundt for sig selv og forsøger at komme med i leg.

Overvejelser om hvad legepladsen skal give børnene, plads til fri leg, støtte de børn der har svært ved selv at lege, opmærksomhed på enkeltbørn. Husk at tænke pædagogik for dette tidsrum trods mange børn til få voksne. Når der er mere end to voksne, kan der tænkes tilbud om en aktivitet som kan være en hjælp til de børn der har svært ved at komme med i lege selv.

Frugt om eftermiddagen: alle børn har hver deres frugtpose og de kan spise resten af deres madpakke. Der bliver talt om hvordan børnene har hjulpet hinanden. De voksne siger rigtig ofte "sssh", "nej nej nej", "I skal række hånden op". Børnene skal fortælle hvem de har hjulpet. Den voksne siger på et tidspunkt "jeg så du hjalp...".

Overvejelser om, hvordan børnene skal kende rammerne for hvordan der skal tales sammen i en sådan sammenhæng, evt. forberede børnene på hvordan det skal være i dag, evt kan det være helt voksenstyret ved en runde for at sikre at alle børn fik sagt noget.

Et barn bliver optaget af bogstaver som hænger på døren og en voksen siger "vi synger ABC sangen".

En voksen læser en historie og siger inden "skal I være stille når jeg læser historie?", børnene siger "ja". Børnene er stille, stort set alle lytter, den voksne viser billeder indimellem, børnene kommenterer lidt mens billedet vises, den voksne går ikke ind i det men læser videre, børnene lytter videre så snart den voksne læser. Historien er om at holde op med at bruge sut. Den voksne bliver lidt belærende til slut omkring det med at bruge sut. Vigtigt at tænke på den anerkendende tilgang og ikke skyld/skam tilgang.

En anden voksen spørger børnene ved bordet om deres sutter, den voksne venter til barnet får fortalt sin historie.

(Overvejelser om pædagogikken omkring frugten. Hvad vil vi med det vi laver og den måde vi gør det på.) I eksemplet er rammen sat ret tydeligt og den voksne som læser historien holder fast i den ramme, så følger børnene den uden videre.

Resten af dagen: Det virker ikke planlagt i hele børnehaven hvad der skal ske om eftermiddagen, da det er lidt forskelligt hvad der foregår på de 3 stuer. På en stue er der lavet et legobord, et tegnebord og et bord hvor der laves puslespil. En voksen sidder med ved legobordet og bygger med. Det virker ret godt, børnene er fordybet i de tre ting der foregår, og der er andre børn som bare leger, også fordybet. Der er også plads til et barn der stadig spiser frugt.

Da den voksne som er ved legobordet skal hjælpe et andet barn og må gå væk, forsvinder børnene som er i gang.

Vigtigt at de voksne i hele børnehaven har fordelt roller og opgaver mellem sig, så der er plads til at nogle voksne kan være nærværende i nogle aktiviteter, særligt ift. de børn som har brug for voksenstøtte både til at være fordybet, til at lege og til at indgå i det sociale.

Der er løbende afhentning og jeg oplever ikke en stemning af at børnehaven lukker. Der er en god stemning og tid til at være imødekommende ift forældre og søskende der afhenter.

1. Pædagogik

Tegn hos børn

- Børnenes deltagelse: Børnene er aktivt deltagende, dvs. engageret, lyttende og optaget.
- Børnenes nærmeste udviklingszone: Børnene viser tegn på at være tilpas udfordret, dvs. at børnene giver udtryk for, at de vil prøve noget nyt, eller børnene viser tegn på at være trygge ved at udfordre sig selv eller bliver udfordret.

Som beskrevet i nogle af eksemplerne er det forskelligt, hvordan børnene er deltagende i de planlagte aktiviteter der er i Bredalsparken.

Jeg oplever, der er børn i Bredalsparken, der har brug for voksnes støtte til at blive udfordret. Når de voksne er nærværende i relationen, er børnene trygge ved at blive udfordret/udfordre sig selv, både ift. aktiviteter og de sociale samspil.

1. Pædagogik

Tegn hos de voksne

- De voksnes relation til børnene: De voksne er nærværende, lyttende og engagerede. De voksne har øjenkontakt med børnene. De voksne har tilpas fysisk kontakt til børnene.
- De voksne arbejder med differentieret tilgang: De voksne tilbyder børnene differentierede aktiviteter, afstemt efter alder, udvikling, interesser, mv.
- De voksne følger børnenes læringsinitiativer: De voksne ser børnenes initiativer og følger og evt. udbygger dem.
- De voksne understøtter børnenes leg: De voksne skærmer børnene, så de kan lege uforstyrret. De voksne udvider legen, eksempelvis ved at deltage, tilføje idéer eller materiale, eller ved at understøtte børnene i at deltage i legen.

De voksne i Bredalsparken er nærværende i samværet med børnene, hvor de også viser interesse for deres fortællinger, f.eks. ved eftermiddagsmaden.

Om formiddagen på observationsdagen er børnene delt op efter alder, og aktiviteten for de skoleparate børn er målrettet aldersgruppen. Der er planlagt sprogstimulering for de 3-4 årige, dog er denne aktivitet mindre planlagt, og det er svært at se mål og form for aktiviteten.

Jeg oplever, at de voksne i Bredalsparken tager nogle af børnenes initiativer, følger og udvider dem, f.eks. i magnetbyggelegen.

2. Trivsel

Hvordan er det relationelle samspil?

De voksne er opmærksomme på børnene i modtagelsen om morgenen, alle børn bliver sagt goddag til, og de voksne hjælper dem med at få sagt farvel der har brug for det. Der er generelt en opmærksomhed på børn som har brug for hjælp, der bliver givet krammere.

Den anerkendende tilgang i kommunikationen med børnene er ikke dominerende. Der foregår en del irettesættelser af børnene. Det følges ikke op med anvisninger til, hvad børnene kan gøre i stedet. Der siges rigtig mange gange i løbet af dagen "sssh" og "nej nej nej". Jeg oplever, at børnene imiterer denne kommunikation. Jeg hørte ofte "du skal ikke...." i kommunikation voksen/barn.

Eksempler:

"hvorfors er det så vigtigt for dig at tudserne står der?"

"Jeg vil have I lukker jeres mund"

Jeg oplever også voksne, der taler med begejstring i stemmen og i ordene, "ja det er rigtigt XX, det er så godt du....", "det var godt XX".

Trivsel

Tegn hos børn

- Børnene virker glade.
- Børnene viser engagement, nysgerrighed og optagethed.
- Børnene indgår i ligeværdige udviklende relationer med hinanden.
- Børnene opsøger de voksne, hvis de har brug for støtte.

Jeg oplever ofte, at børnene taler irettesættende til hinanden. Der er en del uoverensstemmelser og konflikter mellem børnene i løbet af hele dagen.

Jeg oplever generelt, at børnene er nysgerrige, f.eks. opsøger mange af dem legetøj. De børn som ser ud til at have det sværere med at komme i gang med at lege, forsøger hver især på deres måde.

Jeg oplever glade børn, men også børn som er forvirrede, over hvad der skal ske, og hvad de præcis skal. I de situationer oplever jeg ikke at børnene spørger selv. Ellers er børnene gode til at bede voksne om hjælp, og også for at få et kram eller anden rar opmærksomhed.

En pige taler rigtig meget, nogle ord er ikke helt korrekt sat sammen, og nogle er ikke helt det rigtige danske ord. En anden pige siger "vi hjælper XX med at tale dansk".

Episode på observationsdagen:

Et barn tisser på gulvet, og det virker ikke som om den voksne er helt afklaret med hvordan det skal tackles, der bliver ikke hentet hjælp, den voksne skal både få vasket gulv, tage legetøj og tæppe væk, sørge for de øvrige børn ikke går hen i det, og tage sig af det barn der har tisset.

Barnet bliver sat i et hjørne af rummet ved et bord. Barnet anvises til at tegne, og barnet sætter sig. Den voksne kommer hen til barnet i flere omgange. Der foregår følgende kommunikation. "jeg blev sur da du tisede på gulvet", "det er ulækkert at tisse på legetøjet" (ikke anerkendende tilgang, skam, den voksnes egne følelser)
På et tidspunkt vil barnet gerne lege i stedet for at sidde og tegne, den voksne siger "jeg synes ikke det er i orden du leger", barnet må kun sidde på stolen i hjørnet og tegne eller lave puslespil. (straf uden tydelighed og hvorfor). Barnet skrider, der er ingen kontakt mellem voksne og barn. Den voksne siger "jeg vil ikke have du råber og skrider", drengen vil gerne ud og tisse, den voksne siger "du skal ikke tisse, du har tisset på gulvet". Barnet vælter en stol og går væk. Mens dette foregår sidder barnet i hjørnet og den voksne sidder så "udgang" er spærret.
Den voksne siger "jeg finder et puslespil til dig, hvad vil du have?", så er der kontakt igen og barnet sætter sig og laver puslespil. En anden voksen kommer ind på stuen og de to taler om barnet lige foran barnet uden at inddrage barnet.

Opmærksomhedspunkter som jeg uddrager af følgende observation:

- *Alle voksne skal vide hvordan børn som er særligt udsatte skal tackles*
- *Generel pædagogik ift børn der gør noget lignende så barnet lærer noget og ikke får skyld/skam*
- *Barn/voksen relation, jeg oplevede at der var en usynlig fastholdelse i at den voksne sidder og spærret så barnet ikke kan komme væk fra situationen*
- *Være bevidst om barnets intentioner, og ikke udelukkende have fokus på det uhensigtsmæssige i det barnet gør*
- *En form for sparring mellem medarbejdere når der sker sådanne situationer, både for at blive klogere på barnet, men også for at blive klogere på egne reaktioner*

Trivsel

Tegn hos voksne

- De voksne virker glade – på en professionel måde.
- De voksne viser omsorg, fagligt engagement og optagethed.
- De voksne hjælper børnene på en anerkendende måde ved konflikter.

Jeg oplever glade voksne og omsorgsfulde voksne. Jeg oplever, at de voksne er forskellige ift. hvor professionelt de agerer. Jeg oplever, at de voksne som virker mest nærværende og mest engagerede, også er dem som ved hvad de vil med det de laver.

Jeg oplever ikke en tydelig pædagogik ift. konfliktløsning i Bredalsparken.

Konfliktløsning:

3 børn leger i et depotrum (ca 1kvm). Et barn siger til en voksen "XX græder", den voksne går hen og taler med børnene, det går hurtigt over. Kort efter er hun ked af det igen og den voksne kommer igen.

Jeg oplever ikke, at den voksne hjælper med at børnene kan sætte ord på, hvad de tænker og føler i den situation.

Et barn ødelægger noget et andet har bygget i de bløde klodser på gangen. Barnet går derefter tilbage på stuen og leger plusplus. Den voksne taler kort med det barn, der har ødelagt legen. Der bliver ikke talt med drengen, som har fået ødelagt sin leg.

To børn slår hinanden, og de slår mere og hårdere. En voksen i rummet sidder med ryggen til og reagerer ikke. En anden voksen kommer ind, går hen og taler med børnene om hvad man kan gøre i stedet.

Overvejelser: hvordan hjælpes børnene med at løse konflikter? Anerkendelse af barnet der er ked af det, hjælpe med at børnene selv kan løse konflikter uden at slå, ødelægge leg, gå væk o.lign.

På observationsdagen bliver der ofte talt til børnene i en bydeform, f.eks. "du skal rydde op derinde" og peger.

Overvejelser om hvordan man har en anerkendende tilgang til børnene. Det er også vigtigt at guide børnene, f.eks. at tage dem ved hånden og vise dem hvor der skal ryddes op og hvordan.

I overgangen fra legepladsen efter frokost: der opstår konflikter både da der skal ryddes op på legepladsen og i garderoben. Der er kø for at komme på toilettet og vaske hænder.

Overvejelser i hvordan børnene kommer ind fra legepladsen, overvejelser om inddragelse af børnene i praktiske opgaver, særligt dem der kan have det svært i den overgang.

3. Sprog

Hvordan arbejdes der med verbal og nonverbal kommunikation?

Jeg oplever ikke, at der arbejdes målrettet med sprog i rutinerne. Der er sat sprog på som fast ugentlig aktivitet.

Der er en del børn som har brug for et stærkt sprogmiljø, så Bredalsparken skal have en klar pædagogik om, hvordan de skaber gode sproglige læringsmiljøer både i rutiner, leg og planlagte aktiviteter.

Tegn hos børn

- Børnene viser interesse for det talte sprog og prøver at udtrykke sig sprogligt.
- Børnene stiller nysgerrige undersøgende spørgsmål.
- Børnene lytter til hinanden og til de voksne.
- Børnenes nonverbale kommunikation, eksempelvis kropskontakt, virker afstemt.

Jeg oplever, at børnene taler meget sammen. De har meget dialog, mens de leger. De fortæller ofte noget til de voksne. Der er også børn, som ikke siger noget, og derimod forsøger at bruge kropssproget til at fortælle hvad de gerne vil.

Eksempel:

En voksen siger "vi sætter det her op, så er det uforstyrret" (om noget som børnene har bygget). Et barn spørger "hvad betyder uforstyrret?", den voksne siger "så den kan stå helt for sig selv", barnet siger "så bliver den ikke generet". Den voksne siger "Ja sådan kan man også sige det"

Jeg oplever at børnene spejler deres brug af sproget fra de voksne som beskrevet under trivsel. Jeg oplever at børnene lytter til de voksne og de lytter også til hinanden. Der er dog markant forskelle på hvor meget sprog de bruger og forstår, og hvordan de i øvrigt kommunikerer.

Sprog

Tegn hos voksne

- De voksnes kommunikation med børnene er anerkendende og kendetegnet ved respekt.
- De voksne viser nysgerrighed for hvad børnene siger og reagerer relevant.
- De voksne muliggør, at børnene kan færdiggøre deres sætninger.
- De voksne stiller åbne, undersøgende spørgsmål, der understøtter børnene i deres optagethed.
- De voksne skaber muligheder for at børnene kan bruge og udvikle deres sprog i planlagte aktiviteter, som eksempelvis dialogisk læsning eller samling.
- De voksne arbejder målrettet med sprog i forbindelse med hverdagsrutinerne, som eksempelvis ved måltiderne.
- Der er overensstemmelse mellem den verbale og nonverbale kommunikation hos de voksne.

På observationsdagen oplever jeg to gange, at der bliver læst en historie for børnene. Det bliver gjort på to forskellige måder. Begge gange er det for 15-16 børn. Særligt det ene tilfælde er der fokus på forståelse af sproget, genfortælling mm. Men jeg oplevede i samme situation at ikke alle børn var aktive. Vigtigt med pædagogiske overvejelser om hvornår, hvordan vi læser bøger i Bredalsparken. Dialogisk læsning var det ikke i min optik, da det kræver færre børn.

Bredalsparken kan med fordel få taget de pædagogiske snakke om, hvordan det generelle sprogmiljø skal være i Bredalsparken. Herunder bl.a. kommunikationen mellem voksne og børn, samt vælge hvilke sproglige rammer der skal være for rutiner og planlagte aktiviteter.

Ugeplanen på observationsdagen beskriver at der er sprogstimulering for de 3-4 årige, og den aktivitet virkede ikke planlagt, og det er nødvendigt for at sikre at alle børn får læring ud af det.

Som beskrevet under trivsel oplevede jeg en del ikke anerkendende kommunikation. Herunder er eksempler på at børn ikke mødes i det de siger, og det opfordrer ikke barnet til at fortsætte med at øve sig.

Eksempel på ikke anerkendende tilgang:

En voksen: "Hvordan siger en bil?", "bibibi" siger et barn, den voksne responderer "nej sådan siger en bil ikke, den siger rumhmmhrummmhhh".

I stedet "ja sådan kan en bil også sige, måske når den bakker, jeg synes en bil siger sådan her..."

Et barn som ikke siger ret mange ord (måske ingen), laver lyde mens der bygges med magnetbyggelegetøj. Måske leger han, siger lyde til en bil. Den voksne siger "ikke så højt". Samme voksne havde tidligere spejlet drengens lyd (anerkendelse).

Det er et meget godt eksempel på oplevelser jeg havde flere af. Nogle gange var medarbejderne gode til at give børnene tid til at fortælle/svare, og andre gange bliver børnene mødt med hvorfor det.

Overvejelser om hvordan sprogstrategier bliver brugt bevidst hele dagen.

4. Indretning

Hvordan arbejdes der med indretning? (Indenfor og på legepladsen)

Bredalsparken er indrettet med 3 stuer indenfor, som hver især er indrettet som individuelle stuer. Her er borde og stole til alle børn. Der er legetøj og kreative materialer på hver stue. Der er også et rum som er målrettet motoriske aktiviteter, og er samtidig der hvor børnene sover til middag. Der er en lang gang hvor alle 4 stuer/rum har udgang til, og på gangen er der garderober ud fra hver stue. Hver stue har udgang til legepladsen som er beskrevet nedenfor.

Tegn vi ser efter

- Indretningen afspejler relevante pædagogiske overvejelser.
- Børnene anvender rummene og de tilgængelige materialer.
- Voksne anvender rummene og de tilgængelige materialer.

Legeplads: lidt niveauforskelle, mulighed for klatre og cykle, flere sandkasser, men kassen med legetøj er langt væk fra sandkasserne. Gynger. Muligheder for kroge at lege i, men måske kan der tænkes mere ift det.

Observationer indenfor:

Tudser i børnehøjde, papir ikke.

Bøger i børnehøjde ved døren til depot, indbyder ikke til at sætte sig og læse

Et barn hopper på en foldemadras.

Legetøj i børnehøjde, reoler med masser af forskelligt opdelt legetøj, noget er ikke i børnehøjde.

Noget af børnehaven har legezoner, hvor børnene kan lege uforstyrret.

Der er lidt afsætningsplads til f.eks. konstruktioner som børnene er i gang med.

Depotrum bruges som legerum

Alle stuer er indrettet på følgende måde: et lille rum som er opdelt med f.eks. reol så der er to legezoner, det store rum med borde som fylder det meste af rummet.

På en stue er den ene legezone både med et dukkehus som står på et bord inde i hjørnet uden legeting i nærheden, og et legekøkken med få legekøkkenting lige klods op af.

Motorikrum som bruges til grovmotoriske aktiviteter, mindfulness, rytmik.

Opslagstavler har meget forskellig information.

Overvejelser om Indretningsfokus:

- *At udfordre børnene motorisk*
- *Legezoner, tænke i at børnene kan blive inspireret, at de kan se hvad de kan lege, samt de kan lege uforstyrret*
- *Afsætningsplads til igangværende konstruktioner, perleplader mm*
- *Legetøj i børnehøjde eller at de kan se hvad de kan vælge*
- *Læseafdelinger*
- *At tænke hele børnehaven og ikke tænke at hver stue skal have det hele.*
- *At lave gode kombinationer af at skulle have plads til at spise ved borde og plads til forskellige legezoner*
- *Depot eller legerum, ikke begge dele, evt samle depot i et rum og bruge de to andre til leg.*

5. Organisering

Hvordan organiseres det pædagogiske arbejde?

Mit generelle indtryk er, at der foregår meget pædagogik, men det virker ukoordineret og sporadisk. Ofte mangler der en begyndelse og afslutning. Børnene ved ikke, hvad de skal, heller ikke i nogle rutiner.

Jeg oplevede meget snak om manglende tid til det hele. Det er vigtigt at få fokus på, hvilke opgaver der er, hvordan de prioriteres og hvordan tiden bedst udnyttes, og en af vejene hertil er at tænke børnehaven som en helhed og ikke hver stue for sig. Det vil børnene i særdeleshed også profitere af, da den pædagogiske indsats vil hænge bedre sammen.

Mit generelle indtryk fra observationsdagen er at medarbejderne tænker stuevis. Det virker ikke som om at f.eks. formiddagen er fælles koordineret. Der er på ugeskemaet at der er grupper på tværs og der er sat emner på. I egenbeskrivelsen står at der planlægges hvad grupperne skal lave, men det var i hvert fald ikke tilfældet for alle. Det virker heller ikke som om det er koordineret det der så sker, men at hver gruppe planlægger uden at tænke helhed i børnenes læring, som f.eks. at lære at række hånden op og lytte ikke foregår på den slaviske måde i den sidste måned i storebørnsgruppen. På den ene stue er der valgt påske og forår som temaer for marts måned. Da jeg spørger til det, er det kun den ene stue der har de temaer, og jeg kan ikke se de andre stuer har temaer.

Overvejelser om hvordan der skabes en fælles bevidsthed i hele personalegruppen om hvilken pædagogik og hvilke mål der er for hele børnegruppen i Bredalsparken.

Tegn hos børn

- Børnene kender overgangsrutinerne og mestrer overgangene.
- Der opstår ikke unødvendig ventetid.

Børnene virker ikke til at kende alle rutiner og overgange i løbet af dagen. Der er ikke en tydelighed blandt de voksne, og dermed får de voksne ikke guidet børnene i de situationer/for de børn som ikke ved hvad de skal.

Børnene er gode til at vente på at de voksne ved hvad de skal.

Overgang fra spisning til legeplads/putning:

En voksen fra hver stue går i børnegarderoben. En voksen går hurtigt ud på legepladsen, så der er klar til at de børn der er klar kan gå ud. Det hele foregår stille og roligt. Børnene tager tøj på i deres eget tempo og det virker som om det er ok. Nogle børn skal skiftes.

Organisering

Tegn hos voksne

- Organisering afspejler relevante pædagogiske overvejelser.
- De voksne forbliver i aktiviteten.
- Dagens ressourcer anvendes hensigtsmæssigt.
- Der arbejdes med en tydelig rollefordeling.
- Der arbejdes med mindre grupper.
- Overgange er organiseret således, at der ikke sker konfliktoptrapning.
- Organiseringen er synlig, eksempelvis i form af bordplaner, piktogrammer, mm.

Morgenen:

Indtil kl. 8 er der fælles åbning på en stue og 2 voksne. Kl. 8 ankommer en voksen mere og der er antallet af børn ca. 15. En stue mere bliver taget i brug. En voksen kommer hen til nogle børn som er i gang med leg, "Vil I ikke med på den anden stue nu?". Børnene bryder deres leg op. De skal rydde op og den voksne venter på at de får ryddet op. Da alle stuerne er åbne er det en der ikke har et tilbud parat til børnene fra den åbner. Den voksne som er på stuen virker passiv i starten.

Overvejelser: hvordan fordeles børn og voksne om morgenen og til hvad? Skal børnene gå på deres "egen" stue når den åbner og bryde en leg op? Evt tænke fælles enhed og tænke over tilbud i hele børnehaven. Hvornår skal alle tre stuer være åbne? Hvilke opgaver og voksenroller er der om morgenen? F.eks. flyver, voksenstyret aktivitet, en til at tage imod? Husk også pædagogiske mål for tidsrummene: morgen/aflevering, 8-9 (fælles), 9-9.30 (forberedelse til formiddagens program)

Formiddagens program:

På den ene stue går der 15 minutter fra de voksne går i gang med at fordele børn til de går i gang med aktiviteten.

De voksne har tilsyneladende ikke en klar plan for hvad der skal ske i den ene gruppe om formiddagen. En voksen siger "vi kan da synge den der..., for ligesom at holde fast i ...". De synger pegefingersangen. Bagefter siger en voksen "der er også nogen der synes vil skal synge kjolesangen",

"det kan vi da også" siger en anden voksen. De bruger et barn til at vise hvilken farve. Første gang tager de bare et barn uden at spørge og uden at forberede hvad der skal ske. De øvrige børn bliver spurgt og nogle siger nej.

Så skal der læses en historie. En voksen siger til en anden "vil du ikke læse i dag", den anden voksne siger "det kan jeg godt men du er jo så god til det". Så det ender med den første voksen læser en historie. Der følger fagter med historien. Nogle børn sidder med ryggen til den voksne der læser historien. Bagefter spørger den voksne børnene hvad der skete i historien på hvilke tidspunkter, f.eks. hvem red på... da den gik i ørkenen?

Børnene svarer, flere på en gang, de samme 3-4 børn svarer ofte. Den voksne får inddraget et tilbageholdende barn en gang.

Der skal være sprogstimulering for de yngste. Gruppen er på ca 16 børn, 3-4 årige. Der er ikke en plan for hvordan man laver sprogstimulering for en så stor gruppe og så små, og de er ret forskellige ift. niveau.

Det er vigtigt at de voksne ved hvad der skal foregå. Hvad skal indholdet være, hvordan skal det foregå, hvilke roller/opgaver skal den enkelte voksne have. Fokus på at alle børn har mulighed for at være med (kan se det fælles tredje).

Overgang mellem gruppeaktivitet og spisning: Børnene går tilbage til deres egne stuer. Børnene når at lege ca 5 minutter, så skal de rydde op. Børnene virker ikke til at vide hvad de skal. Det virker uorganiseret hvad børnene skal. Det er tilfældigt hvem der henter madpakkerne. De voksne farer lidt rundt. Lige pludselig mangler der papir på toilettet, så skal en voksen sørge for det.

Det er vigtigt at have planlagt dagens rutiner ift hvad børnene skal have ud af det. Er det hensigtsmæssigt at børnene når at lege 5 minutter inden de skal bryde op igen. Spisning er en fast rutine hver dag, men børnene virker ikke til at vide hvad der skal ske? Også vigtigt at få planlagt rent praktiske opgaver som f.eks. papir på toilettet.

Spisning: der er faste pladser i hvert fald på nogle stuer. På en stue er der en fast opgave med at dele madpakker ud. Børnene deler tallerkener og kopper ud. De voksne sætter kurve på bordene til affald, og de render rundt og tømmer dem. Børnene skal tage al deres mad på en tallerken og sætte deres madkasse tilbage i kurven. Hvis der er noget tilbage kan børnene få stanniol til at pakke maden i. De to voksne sidder ved hver deres bord. Der er tre borde hvor børnene sidder ved. En voksen taler meget om hvad børnene har med og havde med i går på børnenes initiativ. Den anden voksen siger ikke så meget i starten.

Det virker lidt kaotisk i starten med at de voksne ikke sidder ned ved bordene.

Overvejelser: hvad skal spisningen give børnene i hele Bredalsparken?, hvilket rum vil vi skabe og hvorfor, sprog, madglæde/madmod, organisering af borde, børn, voksne, opgaver.

Legepladsen: de voksne taler meget med hinanden og virker ikke altid tilgængelige for børnene. Jeg oplevede, at der blev talt minimum 10-15 minutter sammen to voksne, da der var 3 eller 4 voksne ude.

Vigtigt når der er to voksne på legepladsen at roller/opgaver er aftalt. Koordinering skal være kort.

På observationsdagen er der 6 voksne indtil kl. 15. Der lukkes ned efterhånden som der bliver færre børn og voksne. Kl. 16-17 er der to voksne og 2 stuer åbne.

Det fungerer fint om eftermiddagen ift. fordeling af børn, voksne og rum. Dog kan der optimeres på at tænke helhed ift. at kunne tilbyde at nogle voksne kan være nærværende i samværet med børnene enten vil voksenstyrede aktiviteter eller leg/børneinitieret leg. Det er nødvendigt at der er fordelt roller og opgaver set ud fra børnehaven som helhed og ikke kun stuevis.

På et tidspunkt om formiddagen er der en voksen som siger at hun ikke ved hvem der skal spise hos hende, da hun er alene.

Måske det kan være givtigt at have et skema eller lignende som udvalgte medarbejdere (f.eks. morgenåbnerne) kan lave så det er synligt for alle hvem skal være hvorhenne hvornår i tilfælde af sygdom. Vigtigt at lave en mere langsigtet planlægning f.eks. ugentligt/månedligt ift. planlagt fravær som f.eks. ferie og kurser.